

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης

Μάθημα (Δ' ΥΠΟ): Πολιτική Θεωρία IV. Ο 20ος αιώνας και Σύγχρονα Ρεύματα στην Πολιτική Θεωρία

Διδάσκων: Α. Κουτσογιάννης

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των κεντρικών προσεγγίσεων αλλά και των εννοιολογικών μετατοπίσεων της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας. Το μάθημα αναπτύσσεται γύρω από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1. Η φιλελεύθερη κριτική του ιμπεριαλισμού: John Hobson.
2. Ο πολιτικός υπαρξισμός του Carl Schmitt.
3. Η κριτική της Σχολής της Φρανκφούρτης στον φιλελευθερισμό και τον ολοκληρωτισμό (M. Horkheimer, H. Marcuse).
4. Γαλλικός στρουκτουραλισμός και η θεωρία κράτους (L. Althusser, N. Πουλαντζάς). Η θεωρία της εξουσίας στον M. Foucault: από την καταστολή στην τεχνολογία του είδους.
5. Η κριτική του ωφελιμισμού (J. Rawls, A. Sen). Εξισωτισμός και αρχές δικαιοσύνης στον John Rawls.
6. Διαβουλευτική και αγωνιστική δημοκρατία (J. Habermas, Ch. Mouffe).

Κάθε μία από τις παραπάνω ενότητες αντιστοιχεί σε δύο διαλέξεις. Η τελευταία διάλεξη του μαθήματος αφιερώνεται στη γενική επισκόπηση των θεματικών που εξετάστηκαν. Η αξιολόγηση του μαθήματος περιλαμβάνει: α) την προετοιμασία των φοιτητών σε συγκεκριμένα ερωτήματα που αφορούν το περιεχόμενο κάθε επόμενης διάλεξης, β) τελική γραπτή εξέταση.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Hobson, John A. [1902], *Ιμπεριαλισμός. Μια Μελέτη*. Θωμάς Νουτσόπουλος (μτφ., εισ.), Αθήνα, ΚΨΜ, 2013
- Schmitt, Carl [1932], *Η Έννοια του Πολιτικού*. Αλίκη Λαβράνου (μτφ., εισ.), Γιώργος Σταμάτης (επιμ.), Αθήνα, Κριτική, 1988.
- Marcuse, Herbert [1936], «Η πάλη ενάντια στον φιλελευθερισμό, στην ολοκληρωτική αντίληψη για το κράτος» στο Marcuse, Herbert, *Αρνήσεις* [1969], Ζήσης Σαρίκας (μτφ.), Αθήνα, Ύψιλον, 1983.
- Marcuse, Herbert [1964], *Ο Μονοδιάστατος Άνθρωπος*. Μπάμπης Λυκούδης (μτφ.), Αθήνα, Παπαζήσης, 1971.
- Πουλαντζάς, Νίκος [1978], *Το Κράτος, η Εξουσία, ο Σοσιαλισμός*. Γιάννης Κρητικός (μτφ.) Αθήνα, Θεμέλιο, 2001.
- Foucault, Michel [1975], *Επιτήρηση και Τιμωρία. Η Γέννηση της Φυλακής*. Τάσος Μπέτζελος (μτφ.), Αθήνα, Πλέθρον, 2011.
- Rawls, John [1971], *Θεωρία της Δικαιοσύνης*. Φίλιππος Κ. Βασιλογιάννης, Βασίλης Βουτσάκης, κ.α. (μτφ.), Ανδρέας Χ. Τάκης (επιμ.). Αθήνα, Πόλις, 2010.
- Sen Amartya [1992], *Επανεξετάζοντας την Ανισότητα*. Κ. Γεωργοπούλου (μτφ.), Αθήνα, Καστανιώτης, 2004.
- Habermas, Jürgen [1992] *Το Πραγματικό και το Ισχύον*. Θ. Λουπασάκης (μτφ.), Αθήνα, Λιβάνης, 1996.
- Mouffe, Chantal [2000], *Το Δημοκρατικό Παράδοξο*, Α. Κιουπκιολής (μτφ.), Γ. Σταυρακάκης (επιμ.). Αθήνα, Πόλις, 2004.

University of Crete – School of Social Sciences

Department of Political Science

Course: Political Theory IV: the 20th century and current trends (Compulsory, Easter Term)

Tutor: Alex Koutsogiannis

Upon a successful completion of this course students are expected to comprehend and analyze critically major aspects of modern political theory, including recent conceptual transitions. The course spans from the war and interwar period of the first half of the 20th century, to the social consensus of the Keynesian state and to the current crisis of liberal democracies.

The course unfolds in the following areas:

- The liberal critique of imperialism (J. Hobson)
- Carl Schmitt's political existentialism
- The Frankfurt's School critique of liberalism and totalitarianism
- French structuralism and the theory of the state: L. Althusser, N. Poulantzas
- M. Foucault's materialist theory of power
- J. Rawls' Theory of Justice and the critique of utilitarianism
- Deliberative vs. agonistic democracy (J. Habermas, Ch. Mouffe)

Students are expected to be prepared on questions and readings for each lecture.

Bibliography:

- Hobson, John A. [1902], *Ιμπεριαλισμός (Imperialism). Μια Μελέτη*. Θωμάς Νουτσόπουλος (μτφ., εισ.), Αθήνα, ΚΨΜ, 2013
- Schmitt, Carl [1932], *Η Έννοια του Πολιτικού (The Concept of the Political)*. Αλίκη Λαβράνου (μτφ., εισ.), Γιώργος Σταμάτης (επιμ.), Αθήνα, Κριτική, 1988.
- Marcuse, Herbert [1936], «Η πάλη ενάντια στον φιλελευθερισμό, στην ολοκληρωτική αντίληψη για το κράτος» (The struggle against liberalism and the totalitarian view of the state) στο Marcuse, Herbert, *Αρνήσεις* [1969], Ζήσης Σαρίκας (μτφ.), Αθήνα, Ύψιλον, 1983.
- Marcuse, Herbert [1964], *Ο Μονοδιάστατος Άνθρωπος (One Dimensional Man)*. Μπάμπης Λυκούδης (μτφ.), Αθήνα, Παπαζήσης, 1971.
- Πουλαντζάς, Νίκος [1978], *Το Κράτος, η Εξουσία, ο Σοσιαλισμός (State, Power, Socialism)*. Γιάννης Κρητικός (μτφ.) Αθήνα, Θεμέλιο, 2001.
- Foucault, Michel [1975], *Επιτήρηση και Τιμωρία (Discipline and Punishment). Η Γέννηση της Φυλακής*. Τάσος Μπέτζελος (μτφ.), Αθήνα, Πλέθρον, 2011.
- Rawls, John [1971], *Θεωρία της Δικαιοσύνης (Theory of Justice)*. Φίλιππος Κ. Βασιλογιάννης, Βασίλης Βουτσάκης, κ.α. (μτφ.), Ανδρέας Χ. Τάκης (επιμ.). Αθήνα, Πόλις, 2010.
- Habermas, Jürgen [1992], *Το Πραγματικό και το Ισχύον, (Faktizität und Geltung)*, Θ. Λουπασάκης (μτφ.), Αθήνα, Λιβάνης, 1996.
- Mouffe, Chantal [2000] *Το Δημοκρατικό Παράδοξο, (The Democratic Paradox)*, Α. Κιουπκιολής (μτφ.), Γ. Σταυρακάκης (επιμ.). Αθήνα, Πόλις, 2004.